

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XLIII. Quæ secunda est de transfiguratione; quid ex eo Mysterio acceperint fides nostra spes & amor, declarat.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

DOMINICA SECUNDA
IN QUADRAGESIMA
CONCIO SECUNDA
DE TRANSFIGURATIONE.

In Transfiguratione Fides nostra evidentiam accepit, Spes
certitudinem, Amor extasim atque
excessum.

Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.

Matth. 17.

SENTIO Christiani animi intus mihi tenere, & quodammodo rapi, occursum prodigiorum quæ hodie intueor. Intima quadam latitia me abripit, corque meum, sancta quadam oblectatione affectum conticescere non potest. Videtur mihi cælum amplius quam pro more illuminatum, ac nescio an vel Sol in terras descenderit, vel hodiernus dies pereperit geminos Soles: *Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt.* Delectatio ita universalis est, ut ipsi etiam montes similes sint agniculis qui exultant & saltitant in campo. Hermon quidem in Christi Baptismo, in illa

Patris voce, *Hic est Filius meus dilectus*, quæ primùm audiri cœpit. Nunc autem (inquit S. Joannes Damascenus orat. de Transfigur.) Exultat ac lætitia perfunditur Thabor, divinus, inquam, & sanctus ille mons, non minus, gloria, ac splendoris ratione, quam ingenti altitudine sublimis: de gratiâ enim cum cœlo certat: Thabor quippe, ut ait S. Hieron. in Oseam; idem est quod lumen veniens. At enim nonne mutatus est omnino in Paradisum? Ejus claritas superat cœli claritatē; Illius incolæ, non minores sunt; Gloria est major; Si statuatur in illo Tabernacula quæ S. Petrus optabat, terra pl⁹ valebit quâ cœlū; Illic Filius Dei accipit testimoniū suæ divinitatis; Ejus corpus experimētū facit vestitū gloriæ; Moyses recipit effectū postulationis lucis; Elias zeli sui premiū

Petrus fidei; Jacobus animatur ad moriendum ante ceteros omnes Apostolos pro confessione divinitatis Magistri sui, cuius redditur testis; Joannesque videt & audit, quod aliquando tonabit potius quam prædicabit cum admiratione universorum. Assumpsit Petrum, ait Damascenus, quia Antistes totius Ecclesiæ; & quia quod à Patre acceperat confessus fuerat, meruit idem sensibiliter à Patre accipere, atque oculis usurpare: Jacobum quia ipsius causa primus mortem ex Apostolis erat subiturus: Joannem ut tanquam purissimum Theologiæ organum, illud postea intonaret, *In principio*, unde etiam tonitruum Filius appellatus est. Postremo, & in quo insisto in hoc sermone, Fides nostra inde evidentiam, Spes certitudinem, Amor autem extasim atque excessum accepit.

Incipiamus à Fide, quã ajo accepisse evidentiã quantũ ejus natura pati potest, quia nõquã potest esse absque aliqua specie obscuritatis, *quod enim quis videt, quomodo credit*, quod significat nubes ea mirabilis quæ Apostolos involvit: *Nubes lucida obumbravit eos*; quæ scilicet quamvis luminosa umbram tamen efficit: Et si aliunde minimè sit sine aliqua claritate: *Omne quod manifestatur lumen est*, Ephes. 5. cum omnis cognitio sit manifestatio, & lumen; unde fideles dicuntur ab Apostolis, *illuminati: in quibus illuminati magnum certamen sustinistis*. Sed nullibi tanta manifestatio quàm hic: sive objectum fidei spectemus, hoc est res quæ manifestantur: sive modum ipsam quo manifestantur, nimirum quodam sensibili modo, auditu, & visu;

Quoad objectum attinet. Hic sit Revelatio.

1. Trinitatis. Vnde Damascenus ita loquentem Moysen inducit. Audi spiritualis Israël quæ sensibilis Israël audire non potuit: Dominus Deus tuus, Dominus unus est; unus enim Deus est qui in tribus personis agnosci-

tur: Vna quippe Divinitatis essentia est; Patris testimonium dantis; & Filii cui testimonium datur, & inumbrantis Spiritus. Pater in voce, Filius in luce, Spiritus Sanctus in nube, ipse enim obumbrat.

2. Divinitatis Christi Domini. Idque duplici modo. 1. testimonio Patris. *Hic est Filius meus dilectus*, id est, ex S. Damasceni expositione, (quam Superiori concione jam laudatam, ut illustrem tamen repetimus) sæculis omnibus antiquior, solus ex solo unigenitus, sine tempore, & sempiternè ex me progressus, quique & ex me, & in me, & mecum, & semper est, nec existentia ratione me posterior: Ex me, inquam, ut ex paterna causa, atque ex mea substantia genitus, unde etiam mihi consubstantialis est: In me, quia sine ulla separatione, atque excessu genitus; mecum denique, ut qui per se perfecta persona sit, ac non sermo qui ore proferatur ac in aërem dilabatur, &c. *Hic est Filius meus*, ille inquam gloriæ meæ splendor, ille substantiæ meæ character, per quem Angelos feci, stabilita terra, fundamentum cælum, omnia portans verbo virtutis suæ, &c. atque illud est nomen, *quod est super omne nomen*: *Cui enim Deus dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, ego hodie genui te*. 2. Verbis res acceperunt, nam hoc Patris testimonium ipso opere comprobatum est, illa scilicet mirabili Transfiguratione, qua facies Christi Domini resplenduit sicut Sol: qua in visione Patres agnoscunt certum divinitatis testimonium, immò per ipsum lumen visam esse ab Apostolis divinitatem, ob peculiarem quandam connexionem hujus luminis cum divinitate non absolutè sumpta, sed ut unita: Itaque rectè S. Hilarius canone 2. *Filius Dei, auditu conspectuque monstratur: ob vocem Patris, & lumen Filii*.

3. Revelatio est unionis duarum naturarũ. Opinio fuit sancti Damasceni, Solem, licet unus sit, duplicem tamen substantiam habere, alteram

alteram lucis, quæ priùs orta: alteram corporis quod postea creatum est: corpori autem in seipso secundùm se totum manenti lumen perpetuum unitum est, & in omni terræ partes diffunditur. Ita Christus sempiternum lumen de lumine, in corpore creato factus, unus est iustitiæ Sol, unus Christus in duabus naturis à divisione remotis agnoscendus: splenduit autem corpus, ut Sol, quia ille splendor lucis, fuit verè corporis, quoniam quæ Verbi Incarnati fuerunt communia, tam ad carnem quàm ad divinitatem pertinebant. Idem in Carmine de Transfiguratione comparat unionem duarum naturarum rubo ardenti, quem Moyses conspiciatus est: Ibidem subdit, Divinitatis carbonem nobis ostendisti, peccata exurentem, animis lucem afferentem.

4. Revelatio est complementi in Christo totius Legis & Prophetarum: quia de re: Damascenus. Hodie veteris testamenti auspex ac divinus Legissator Moyses, in monte Thabor, Legislatori Christo, servilem in modum, tanquam hero adstat, atque humanitatis ab eo assumptæ cognitione illustratur: Vidit olim typicè quæ sunt posteriora Dei, nunc Dei gloriam liquidò aspicit, sub petra foramine coopertus, quæ quidè petra, Christus est, incarnatus Deus, qui carnis suæ, tanquam per exiguam quandam rimam strictim aperuit, immensòque lumine, atque omne oculorum robur superante, altantium oculus perstrinxit. Eodem pertinet, quod sit ostensus author utriusque testamenti, cum enim novum sit veteris complementum, ad eundem Christum utrumque pertinuit: verus quidem, ut quod umbra significabat, & pollicebatur futura de ipso: novum autem ut quod exhibebat ea quæ per veteris erant promissa. De quo sic Damascenus: Hodie, veteris, ac novi Testamenti Dominus Iesus Christus agnoscitur, ille,

inquam, mihi & re & nomine charus, ille verè dulcissimus, summèque expetendus, atque omnis suavitatis cogitationem excedens, &c. Hodie ille novi Testamenti antesignanus qui Christum Dei Filium apertissimis verbis, prædicavit, dicens, *Tues Christus Filius Dei vivi*, veteris auspiciem utriusque donatori adstantem intuetur, alràque voce proloquentem. Hic est ille, quem velut me, Prophetam excitatum iri prædixi; velut me, inquam, utpote hominem, ac novi populi ducem: supra me autem, ut & mihi, & rebus omnibus dominantem, quique & mihi & tibi, utrumque Testamentum, hoc est vetus ac novum sanxit.

5. Revelatio est Redemptionis mundi. *In quo mihi bene complacui*, neque enim hæc verba significant quem amavi, vel quo delector, vel in quo conquiesco: uti non satis aperte aliqui interpretantur, sed ex vera verbi *εὐδοκῆν* significatione, in quo, id est, per quem, placatus, & reconciliatus sum mundo; hoc est placari, & reconciliari decrevi; in quem cum intueor, omnem iram, & offensionem pono. Damascenus: benigna si quidem Patris voluntas in unigenito Filio rerum connexionem effecit. Paulus de Christo loquens, Eph. 1. ait, *Secundum beneplacitum ejus quod proposuit in eo*. Id est, Deus proposuit in Christo suum bene placitum executioni mandare: hoc autem beneplacitum est gratuita voluntas homines salvandi, atque redimendi: quæ verba significant Christum non tantum esse Legislatorem, sed etiam Redemptorem, Psal. 68. *Tempus beneplaciti Deus*. Unde ex Luca. *Moses & Elias dicebant excessum ejus*, (id est exitum seu mortem) *quem completurus erat in Ierusalem*: Christus enim morte interveniente nos redemit: uti docent omnes Scripturæ.

6. Revelatio est abolitio veteris legis.

ac novæ institutio proposito novo Legislatore, cujus qui vetus Testamentum instituit, fuit tantum figura & Propheta: Damasc. Hodie utriusque Testamenti Deus, Iesus Christus agnoscitur, de quo Moses dixit: Hic est ille, quem velut me Prophetam, excitatum iri dixeram, ut me, inquam, utpote hominem, ac novi populi ducem; supra me autem, ut mihi, & rebus omnibus dominantem, qui utrumque sanxit Testamentum: Vnde dicitur ad Apostolos: *Ipsam audite*, Qui enim hunc suscipit, me suscipit, qui eum non herili autoritate, sed paterno modo misit. *Ipsam audite*, habet enim vitæ æternæ verba: hæc sacræ hujus rei conclusio est, hæc mysterii potentia, Hic est, non servus, non legatus, non Angelus, sed Filius meus dilectus, *Ipsam Audite*. Hæc ille. Tum subjicit leges ipsius, quæ aliquid addunt, ad leges Moysis. Quocirca (inquit) eum audiamus his verbis utentem, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Non occides, immò nec temerè adversus servum tuum irascaris. *Non Moxhaberis*, immò nec curiosè alienam pulchritudinem aspicias: *Non peierabis*: immò nec omnino quidem jurabis. Non cuiquam sua eripies, immo potius petenti te da, & eum qui vult à te mutuari, non adveseris, & eum qui tibi tollit, ne prohibeas: *Diligite inimicos vestros, Benedicite maledicentibus vos, bene facite illis qui oderunt vos, orate pro calumniantibus, & persequentibus vos. Nolite judicare, ut non judicemini; dimittite, & dimittetur vobis*. Ipsa est, ut modo dixit idem Pater, quod prædixerat Moses Deuter. 18. *Prophetam de gente tuâ, & de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus, ipsum audies*: ad quam historiam

multi putant hoc factum penitus alludere. Vnde Moyses sumptus in testem: hic etiam est mons: hic nubes, vox Dei: hic facies lucida: hic timor Apostolorum, quorum omnium figura ostensa est in monte Sinai. Deus autem meminit pacti, se nimirum non locuturum populo, sed se daturum eis Prophetam, itaque subdit. *Ipsam audite*. Altera figura est in Iolue, qui Moyse successit, cui sic Deus loquitur. *Hodie incipiam te exaltare coram omni Israël, ut sciant, quod sicut cum Moyse fui, ita & tecum sim*: Veritas impletur in Christo, cum exaltatus est testimonio Patris. *Ipsam audite*: non mundum, cujus sunt iniquæ leges, & impiæ. Huc faciunt verba S. Pauli Heb. 1. quæ factis consonant cum ijs quæ dicuntur Deuter. 18. *Qui autem audire noluerit, egoulcor existam*

7. Revelatio est potestatis Christi in omnia. Damascenus in Carm. de Transfiguratione sic ait. Tibi ò Christe ut cælo dominanti, & terræ regno potenti, & subterraneorum principatum obtinenti, è terra quidem Apostoli adstiterunt: è cælo autem Elias Thebætes: è mortuorum autem numero Moses.

8. Revelatio Resurrectionis mortuorum. Damascenus. In hoc mortuorum resurrectioni fides adstruitur, ac mortuorum ac vivorum Dominus esse declaratur, ut qui scilicet ex mortuis Moysen assumpserit, vivum adhuc Eliam testem adhibuerit. Quod hinc discimus, Resurrectionem futuram in eadem carne, & in eodem corpore, servato unicuique suo vultu, atque lineamentis, addito tamen splendore, unde dicitur Christus Transfiguratus, non essentialiter mutatus, vel secundum substantiam, quod supra observatum est.

9. Revelatio secundi adventus in Majest. & in judicandis vivis, & mortuis: Nam Transfigurati.

rationem multi volunt, atque inter alios Basilii Seleuciæ, figuram fuisse secundi adventus, unde species majestatis, unde nubes, & vox quæ terrorem incutit: hinc Moyses & Elias, quos Ioannes docet esse venturos: ait enim dandam potestatem ignem de cælo evocandi, & tenendi cælum: quod Eliæ convenit: & potestatem mutandi elementa, & aquas in sanguinem, & percutiendi omnibus plagis: quæ omnia denotant Mosem.

10. Revelatio Gloriæ futuræ, vel in similitudine Christi secundum illud ad Philippens. 3. *Qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ, secundum operationem quâ possit subicere sibi omnia*: Vel etiam in Moysæ & Eliæ quos ait S. Lucas visos esse in Majestate propter lucem eximiam.

11. Revelatio ex Concil. Trident. sess. 6. contra Hæreticos, Præter fidem & fiduciam in Redemptorem, necessariam quoque esse mandatorum observantiam: Ita enim loquitur can. 21. Si quis dixerit Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse ut Redemptorem cui fidant, non etiam ut Legislatorem cui obediant, anathema sit: quæ doctrina fundatur in illis verbis. *Ipsam audite*: sicut præcedentia, Redemptorem notant, *In quo mihi complacui*: id est in quo placatus sum. Ex quibus constat plurima in hoc Mysterio fidei objecta nobis revelata fuisse. Iam quod ad modum Revelationis attinet.

Hæc omnia manifestata sunt penè sensibili modo, uti superiori concione demonstravi, & ita ex hoc mysterio Fides nostra evidentiam quandam accipit.

Sed & secundo loco, ex eodem Spes nostra certitudinem & firmitatem assecuta est, unde ad tam eximij spectaculi conspectum sic exclamat S. Damasc. *ô spes, beatitudinem omnem excedentem! ô Dei munera cupiditate omnem vincientia! ô beneficia sub petitionis mensuram minimè cadentia! ô donum non tam accipiente, quam dante dignum!*

1. Quidem quoniam ut ait Apostolus Heb. 11. *Est autem fides sperandarum substantia rerum*, seu hypostasis, *argumentum non apparentium*, seu Elenchus & convictio, hoc est ostensio atque demonstratio. Confirmatâ itaque Fide necesse est corroboratam fuisse Spem: neque enim vana & futilia nobis proponuntur, sed certa & indubitata: Unde Petrus in 2. sua Epistola cap. 1. *Non enim doctas fabulas secuti, &c.* Ut ne quis putet vano fundamento inniti Spem nostram, cum tam magna sint quæ speramus, & vires nostras superantia.

2. Quoniam Spei nostræ objecta proposita sunt 1. Corporum Resurrectio in Moysæ suscitatio: 2. Gloria essentialis & accidentalis, illa in Christi corpore luminoso, hæc in vestimentis candidis: 3. Regnum & hæreditas in illis verbis. *Hic est Filius meus dilectus*, in quibus fundatur omnis adoptio: 4. Societas Sanctorum & ejusdem gloriæ participatio in Moysæ & Eliæ, unde Damascenus: videbant in Moysæ, & Eliæ conservis suis gloriam, atque animi fiduciam, quâ re animabantur discipuli ad majorem zelum concipiendum, atque ad suscipienda certamina graviora, ut lucri cupiditas homines adducit, ut corpori suo minime parcant.

3. Quia hæc omnia, quæ speramus, ipsi penè manibus attigerunt, & oculis præsentia usurparunt, Resurrectionem, gloriam, & regnum. Quod si antiqui Patres, quos Apostolus Hebr. 11. Senes, seu Seniores appellat, quia primis temporibus fuerunt, beneficio fidei, quæ res futuras & nondum existentes præsentem facit, securi defuncti sunt, *non acceptis re promissionibus, sed à longè eas aspicientes, & salutantes*, instar navigantiû, ait Chrysostomus, qui antequam littori appropinquent vident urbes à longè easque salutant; Quid de illis dicendû est, qui omnia penè oculis usurparunt? Quare hanc spem recte vocat Damascenus Beatitudinem omnem excedentem, & Dei munera cupiditatem omnem vincientia

Et propterea Petrus hinc volebat abire dicens, *Faciamus hic tria Tabernacula*. Quia scilicet *bonum est nos hic esse*: eò usque ut non jam Spes esse videatur quæ futuram civitatem inquirat, sed præsens quædam possessio: nam quid melius habet gloriæ possessio, nisi quod non sit alterius gloriæ intuitio sed propriæ possessio.

4. Quia non tantum quæ speremus ostensa sunt, & sic ostensa ut ferè oculis subiecta sint, sed unde sperare debeamus ostensum: scilicet à Mediatore, quem Pater posuit *propitiationem pro peccatis nostris*, secundum illud. *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui*: Deinde mentio facta in ortu Christi, unde omnis Spes nostra: quid enim in tantâ gloriâ loquebantur? nihil aliud nisi *excessum quem completurus erat in Ierusalem*, ut scias gloriâ, & Christi Passionem esse connexa.

5. Adverte autem cum nihil ita Spem contere soleat quam hujus vitæ incommoda, persecutiones, passiones, mors, & adversa omnia: (nam si minora nobis eripiuntur, quomodo majora dabuntur? si nec ipsa præsentia nobis relinquuntur, quomodo futura speramus?) Propterea hæc summa bona ostenduntur cum sit mentio Passionis: *Loquebantur enim de excessu*, cum apparerent in majestate: Et hoc sentu dixit Apostolus Rom. 5. *Gloriamur in spe gloria Filiorum Dei: non solum autem, sed & gloriamur in tribulationibus: scientes quod tribulatio patientiam operatur*: est enim ejus objectum: *patientia autem probationem*: nam si quisque vires suas experitur, certè an sincerè Deum quærat agnoscit: *probatio vero spem*, nam si in tribulatione permanet, semper erit constans: *Spes autem non confundit*, quia benefundata est. Ex quibus omnibus constat in hoc mysterio Spem nostram corroboratam esse, atque invenisse firmitatem.

Superest ut de Amore dicamus quem in hoc mysterio extasim atque excessum passum

esse diximus: cum huc concurrerint omnes amoris illecebræ, præpositis à Patre æterno, omnibus Filij sui perfectionibus, suoque ipsius exemplo. *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene complacui, ipsum audite*.

In primis enim verbis *Hic est Filius meus dilectus* ea omnia continentur quæ ad ejus dignitatem & gradum, & magnitudinem spectant. Nam Pater æternus singulari quodam modo, & incommunicabili Filium suum appellat, quâ ratione nullam creaturam: In quâ voce hæc agnoscit Apostolus Hebr. 1. *In Filio quem constituit heredem universorum* (id est Dominum) *per quem fecit & sæcula: qui cum sit splendor gloria, & figura substantia eius, portansque omnia verbo virtutis sue, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis: tanto melior Angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditavit. Cui enim dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, hodie genuite?* Hinc dicitur ab eodem Apostolo 2. Corinth. 4. *Imago Dei, propter filiationem: imago inquam substantialis, ut scias æqualitatem, sicut Pater & Filius sunt ejusdem naturæ. Unde sequitur Deum esse: neque enim uti dicitur ad Philipp. 2. Rapinam arbitratus est esse se equalem Deo: item supra omnem creaturam existere uti dicitur in Epist. ad Coloss. cap. 1. Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creature: quoniam in ipso condita sunt universa in caelo & in terra; visibilia, & invisibilia: sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipso est ante omnes, & omnia in ipso constant.* Hinc factum ut eum etiam ut hominem propter unionem cum Verbo exaltaret Deus supra omnem creaturam, secundum illud Ephes. 1. *Constituit ad dexteram suam in caelestibus, supra omnem Principatum & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem, & omne nomen quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro.*

Porro cum hæc Christi Domini dignitas, multis modis innotuerit secundum illud Rom. 1. *Qui prædestinatus est Filius Dei*, id est demonstratus & declaratus est fuisse Filius Dei, in virtute per miracula, secundum Spiritum sanctificationis, per Missionem Spiritus Sancti cum varijs donis, uti promiserat: *Ex Resurrectione mortuorum* Iesu Christi Dñi nostri, id est suã, posito nomine loco pronominis, quia scilicet suã virtute resurrexit: quibus probationibus eluxit Divinitas Christi ita ut dissimulari non potuerit, secundum illud Ioan. 1. *Et vidimus gloriam eius, quasi gloriam unigeniti à Patre*. Nusquam tamen evidentiùs ad oculum & ad aures & sensus sic innotuit ea Divinitas sicut in Transfiguratione, ipso Patre attestante. *Hic est Filius meus dilectus*, ut jam dicere possit quod dixit Ioan. 8. *Testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater*. Iam cum fundamentum amoris æstimativi sit magna eius qui amatur æstimatio, hæc autem pendeat ex majori cognitione dignitatis ac meriti, cum hinc maxima orta sit æstimatio dignitatis Christi, necesse est hinc accensum esse maximè in Christum amorem.

Quod autem dicitur *dilectus*, certè à Patre, cujus est Filius. Quomodo enim Filium suum sibi æqualem, unigenitum, quem habet in sinu, quemque extra se non genuit, non diligit? Certè tanto impetu & tam arcto complexu, ut Spiritum Sanctum producat amando, igitur infinitè, & divino modo. Nec hominè factū amare desinit. Unde singulariter *dilectus* appellatur, neque enim minus Filius & tanti Patris, secundum illud. *Ego ero illi in Patrem, & ipse erit mihi in Filium*: quantum autem in eo statu, dilectus sit, significavit Ioannes Baptista, Ioan. 3. *Pater diligite Filium, & omnia dedit in manus eius*: nam cum in generatione æterna suam omnè substantiam, suasque omnes perfectiones dedisset, potentiam, sapientiam, bonitatè, immensitatem, &c.

Tom. II.

homini factò, novo quodam modo sic dedit ad quosdam effectus, ut ipsi humanitati subijcere tanta dona quadam ratione visus sit: scilicet ut quoties vellet Christus homo, Dei potentiam ad patranda miracula, bonitatem ad condonanda peccata, & autoritatem ad judicia exercenda applicaret: quã etiam se spoliare Pater visus est ut Filium ornaret secundum illud Ioan. 5. *Pater non iudicat quemquam, sed omne iudiciũ dedit Filio, ut omnes honorificent Filium. sicut honorificant Patrem*: Quid igitur mirum si ut ait Apostolus Ephes. 1. *Omnia subiecit sub pedibus eius*: etiam Angelos omnes quibus *cum introduxit primo genitum suũ in orbem terrarum, dixit, & adorent eum omnes Angeli eius*: Imò & ministrent ei uti solent famuli suo Regi. Quantum ergo Pater dilexit Filium ut totam suam aulam Filio Pater subiecerit, omnem gloriam suam, majestatem, excellentiam, potentiam communicarit, ut in toto orbe unã cum Patre æqualiter adoraretur, cum antea tota illa gloria uni duntaxat Patri videretur à mundo deferri, ut nimirum tanto exemplo amor noster succresceret, Quis enim amare eum recuset quem sic Pater dilexit? Nimirum *qui de celo venit super omnes est*. Et nos itaque illum super omnes diligere debemus, ut per excellentiam dicatur *dilectus*: juxta titulum Psal. 44. *Canticum pro Dilecto*.

Iam quod secundo loco dicitur *in quo mihi bene complacui*, significatur illum nobis à Patre propositum fuisse, ut per eum ipse nobis placaretur ac reconciliaretur. Id enim hæc verba significant *in quo mihi bene complacui*, id est per quem mundo placatus sum, & reconciliatus, hoc est placari, & reconciliari decrevi, juxta illud Apostoli Rom. 4. *Iustificati gratis per gratiam ipsius, per Redemptionem quæ est in Christo Iesu, quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius*: Et ad Colol. 1. *In quo habemus redemptionem per sanguinem*

N.

ejus,

eius, remissionem peccatorum: Habemus itaque ab ipso primo prædestinationem nostram, Ephes. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum: Et modum prædestinationis, Rom. 8. Nam quos præcivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus: 2. liberationem ac redemptionem, ad Coloss. 1. In quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum: 3. Reconciliationem cum Patre, 2. Cor. 5. Qui nos reconciliavit sibi per Christum: Ibid. Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, Et ad Coloss. 1. In ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum: pacificans per sanguinem crucis eius, sive qua in celo sunt: 4. Iustificationem, secundum illud Rom. 4. iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem qua est in Christo Iesu: & cap. 5. Iustificati ergo ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum. & 1. Cor. 1. In Christo Iesu qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio: 5. Omnia bona spiritalia, Ephes. 7. 1. Benedixit nos in omni benedictione spiritali, in celestibus in Christo sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem: 6. Omnes gratias, Ephes. 1. In qua gratificavit nos in dilecto Filio suo, in quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum: 7. Resurrectionem corporum. 1. Cor. 15. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur: 8. Vitam æternam. Ioan. 17. Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem visisti Iesum Christum. Hinc originem habent omnes illi tituli Re: emptoris Ephes. 1. in quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum: Et Matth. 1. Et vocabis nomen eius Iesum, ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum: Item Sacerdotis & Pontificis, Hebr. 5. Et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, appellatus à Deo Pontifex, juxta ordinem Melchisedech. Et cap. 7. Hic autem est quod maneat in æternum sempiternum habet sacerdotium. Unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens, ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis esset Pontifex, &c. Item, Capitulis, Ephes. 1. Et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam, & ad Coloss. 1. Et ipse est caput corporis Ecclesie, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse primatum tenens: Ad hæc Sponsi, Patruelis, Primogeniti, Regis, & similibus passim in Scripturis, quæ nomina significant varios respectus ipsius ad nos & diversa vincula, quibus Christo alligamur, ut nimirum nulla amoris nostro deesset occasio. Sic enim videmus passim inter homines fieri, ut major sit amor, quo plures amoris necessitudines intersunt: ut nimirum amor noster in Christum non solum æstimatione esset maximus, sed etiam intensio, ut neminem ante illum diligeremus, sed neque magis quam ipsum.

Quod autem tertio subjicit. *Ipsam audite.* His verbis Pater auctoritatem dat Filio & potestatem & docendorum mysteriorum, & ferendarum legum: Unde nobis ei parere necesse sit: Constituit itaque eum omnium nationum Magistrum, Legislatorem, Consiliarium, Iudicem, Vindicem, ac Remuneratorem, secundum illud Isaïæ 33. Dominus enim iudex noster, Dominus legis noster, Dominus Rex noster. Dixi Magistrum: sic enim communissimo nomine Christus vocatus est. Matth. 23. *Magister vester unus est Christus*, cui convenirent omnes perfectissimi Magistri dotes: Summa scientia, atque Sapientia, ut nihil ignoraret, ad Coloss. 2. *In quo sunt omnes thesauri sapientie, & scientie abscondite.* Et Ioan. 1. *Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris ipse enarravit.* Summa item Eloquentia, ut potest & qui verbum erat: unde convenienter proposuit quæ dixit: Psal. 77. uti refert Matth. cap. 13. *Aperiam in Parabolis os meum*

revelabo abscondita à constitutione mundi. Et
 Luca 4. *Et mirabantur in verbis gratia qua
 procedebant de ore ejus.* 2. Dixi Legislatorem
 cui obedientia debeatur: Itaque signanter dixit,
Ipsam audite: Ipsum est quod prædixerat
 Moyses Deut. 18. eum futurum Prophetam, ut
 pluries diximus: Unde significatur summa ejus
 sapientia, & indubitata sanctitas, ut nemo ve-
 reatur vel obedire jubenti, vel sequi consu-
 lentem: Erunt enim leges ipsius absque ullo
 errore & iniquitate, & ejus consilia cum sum-
 ma sanctitate: non quales hominum leges,
 quarum semper aliqua fuerunt aut iniqua,
 aut turpes, & indecora: & propterea illū ap-
 pellat Joannes c. 1. *Plenum gratia & veritatis.*
 Hinc habuit omnes perfectiones quæ cogita-
 ri possunt, ingenii, sapientia, prudentia, boni-
 tatis, justitia, æquitatis, authoritatis, virtutum
 omnium, & donorum omnium: *Ecco plusquam
 Salomon hic, plusquam Moyses, & alii
 omnes: nam de plenitudine ejus omnes accepimus:*
 neq; verò mirum videri debet, quoniam
 ut ait Apostolus ad Coloss. 2. *In ipso inhabitat
 omnis plenitudo divinitatis corporaliter, & estis
 in illo repleti, qui est caput omnis principatus, &
 potestatis.* Et Psal. 2. *Ego autē constitutus sum Rex
 ab eo super Sion montem sanctum ejus, prædicans
 præceptum ejus.*

Quæ omnes dotes quàm amabilem nobis
 exhibeant Christum, quis non videat? sed quis
 non sentiat? Verùm illis omnibus accedit
 summa ejus pulchritudo, potentissima amo-
 ris illecebra. Verba sunt Evangelista, *Et res-
 plenduit facies ejus sicut Sol, vestimenta autem
 ejus facta sunt alba sicut nix.* Certè ut ait Da-
 mascenus Orat. de Transfig. Cernitis quàm
 Sol hic noster pulcher sit, quàm decorus,
 quàm jucundus, quàm charus, quàm expe-
 tendus, quàm fulgidus, ac præclarus: quàm
 etiam vita hæc suavis, & amabilis, quam om-
 nes velut mordicus retinere student, nihilque
 non agunt, ut ne eâ priventur. Quanto igitur

lucem illam, & ex qua lux omnis illuminatur,
 & suaviorē, & magis expetendam esse putatis?
 & ipsammet vitam, à qua vita omnis vivifica-
 tur, & impertitur, in qua omnes vivimus, mo-
 vemur, & sumus, quanto tandē amabiliorem
 & jucundiozem? An non totus est dulcedo, ac
 totus desiderabilis? Nulla est oratio, nulla
 mentis agitatio, quæ hujus præcellentia mo-
 dum, conjecturâ assequi queat: comparationē
 omnem vincit, nec sub mensurâ cadit: quo-
 nam enim modo mēsurâ definiri possit quod
 circumscriptionis expers est, nec vel ipsis
 mentibus comprehendipotest? Hoc lumen
 adversus omnem naturam palmam obtinet:
 Hæc vita est, quæ de mundo triumphavit. Hæc
 Damascenus. Qui etiam addit comparationē
 Solis necessitatis fuisse, non æqualitatis, sic
 enim dicitur, non quòd Sole splendidior non
 esset, sed quantum intueri poterant spectato-
 res; nam si universam gloriæ claritatem ostē-
 disset, an non illi protinùs exarsissent? Vnde
 etiam necesse fuit ut nubes obumbraret eos,
 nec tamen sic illa potuit obumbrare, ut non
 esset ipsa lucida; neq; enim opacitate suâ po-
 tuit lumen impedire. Sed quod etiã ampliùs
 admirare, vestimēta ipsa, licet non essent dia-
 phana, à corporis luce sunt illustrata, un le ait
 Marcus c. 9. *Et vestimenta ejus facta sunt splen-
 dentia, & candida nimis velut nix, qualia fullo
 non potest super terram candida facere;* Immo
 ipsi Moyses, & Elias, ex luminis repercussione,
 uti dicit Lucas, c. 9. *visi sunt in Majestate;* Ac
 licet id ipsa meridie fieret, nil tamen obfuit
 Solis splendor: Vnde Damascenus in Carm.
 de Transfigur. Sol hic noster se occuluit,
 ubi te vidit in monte Thaboreo. Certè
 quidquid de Christi Domini pulchritudine
 dictum est, ut à Prophetâ, *Speciosus formâ
 præ filiis hominum:* Item plurimos suâ pulchri-
 tudine attraxisse, secundum illud, *Specietuâ &
 pulchritudine tua, intēde, prosperè procede, & re-
 gna,* Item quod dicitur Ezech. 3. *Ut adamātiens*

et silicem posui faciem tuam, Quod Richard, interpretatur de pulchritudine Christi, qui ferrea etiam corda ad se attraxit: Denique quantum splendida videatur Sponsi descriptio, in cap. 5. Cant. quem Sponsa conquistis undique similitudinibus formosissimum depingit, *Dilectus meus candidus et rubicundus; caput eius aurum optimum, coma eius sicut elata palmarum, &c.* & alia multa ad speciem formosissima, quam descriptionem his verbis concludit, *Totus desiderabilis*: Hæc tamen omnia, specie tam admirabili minora sunt, *Et resplenduit facies ejus sicut Sol*, usque eò ut Patres Græci dicant in eo splendore visam fuisse Divinitatem. Nihil itaque mirum, si inter tot amoris incendia, atque illecebras, extasim passi sint tres illi Apostoli tanti spectaculi testes beati, Petrus, Jacobus & Joannes. Vide enim quid passi sunt. 1. timore magno correpti sunt; ait namque Marcus cap. 9. *erant enim timore exterriti*. Timebant nimirum ne opprimerentur à gloriâ: Ad hæc tanta rerum inusitatarum præsentia, tanta Majestas in luce, in nube, & in voce eos percellerat. Et certè si Moses in monte Sina, perterrefactus est, ut ipsemet fateatur: Heb. 12. *Et ita terribile erat quod videbatur, Moyses dixit: Exterritus sum, et tremebundus*: Si qui Angelum vidissent se morituros credebant. Ita Gedeon Judic. 6. *Hæc mihi Domine Deus, quia vidi Angelum Domini facie ad faciem*: Si Daniel ad unius Angeli vocem penè exanimatus est: Quid mirum si ad tanti spectaculi visionem Apostoli timore sunt exterriti? Est autem timor effectus extasis, dum animus extra se rapitur, nesciens quid sibi fiat in statu insolito, seque ipsum superante. Ut autem scias extasim illam amoris fuisse, fuit ille timor admirationis ac stuporis, præ magnitudine tanti objecti, qui conjunctum habuit vehementem gaudium de eodem bono. Matth. c. 17. *Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde*. Hic casus causam

habuit timorem: nam ut ait Sanctus Hieronymus in Commétario. Timor magnus, corporis vires solvit: Siquidem humana fragilitas conspectum majoris gloriæ ferre non sustinet, & totâ animâ, atque corpore committens, ad terram cadit, quod ferè solet in extasi contingere; dum enim extollitur anima corpus decedit, omnibus spiritibus exhaustis, quos anima ad unius objecti, illam ad se totaliter rapiens, contemplationem trahit, Sed ille insignis inter cæteros amator Petrus, quid non est passus in extasi? Nam præter ipsius cum aliis & timorem & casum, quo usque à se non est abreptus? *Domine bonum est nos hic esse, si vis faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Elia unum*. Ita scilicet tantæ Majestatis species illius animum occupat, ut nihil aliud cogitaret, & omnem aliarum rerum memoriam abjiceret. *Bonum est nos hic esse*; quid enim vel honestius, vel delectabilius, vel utilius esse potest? Sic se res habet in extasi, unica res totam animam implet: Itaque consulit tabernaculorum erectionem, quasi aliarum rerum esset oblitus. Sic amanti contingit, ut si amato perfruat, rerum omnium obliviscatur, nam ei sufficit, si amatum possideat. Sed ut ait Evangelista: *Nesciens quid diceret*; Ita nimirum in extasi quædam esse solet sapiens ignoratio. *Nesciens quid diceret*: Nimirum non habuit, ait Enthymius, quid diceret, quidve loqueretur; nam quæ verba sufficere possent, & tantæ rei significandæ, & suo sensui expromendo? Cùm nihil itaque haberet melius quod diceret, in hæc verba prorupit. *Bonum est nos hic esse; faciamus hic tria tabernacula*. Sed cùm etiam hæc diceret, nescivit quid loquebatur: non quòd non intelligeret quod dicebat, uti malè aliqui interpretati sunt, nam & bonum esse dicebat, quod bonum esse sentiebat in se se, & tabernaculorum mentionem faciebat, quoniam inde exire nolebat, nam hanc felicitatem perpetuam esse optabat.

optabat: *Nesciens tamen quid diceret*: quoniam incongruè loquebatur, non advertens, quæ loquebatur non expedire: Etenim bonum esse aiebat ut hic essent, hoc est permanerent: Tum ut permanerent, tabernacula erigere volebat, in utroque deceptus: Neque enim erat bonum, hoc est conveniens illic manere, neque in tantâ gloriâ existentibus, & intra nubem receptis necessaria fuere tabernacula ut remanerent. Sed nimirum amor præceps est, & in extasi inconsideratus, ita in uno defixus est. Ita tam admirabilis spectaculi dulcedine allectus, & admiratione elatus cum nihil melius cogitare posset, sic permanere voluit, aliarum omnium rerum oblitus. 1. Quod paulò antè dixerat Christus, sibi moriendum esse; 2. Christum non Petri tantùm causâ venisse, sed totius mundi, quod ipsi Petro exprobrat Damascenus: 3. Id non sufficere ad Christi gloriam, ut in uno monte cum Mose, & Eliâ permaneret, qui in cælos erat ascensurus eum innumerabili Iustorum

multitudine. 4. Id pugnare cum Scripturis Prophetarum, cum Patris voluntate, cum fine propter quem Filius Dei venerat. 5. Quòd nondum esset tempus mercedis sed pugnae. Igitur, ait Damascenus, non implebitur quod tibi dictum est te accepturum claves regni cælorum. Nisi Divinitatem Adamus præmaturè expetivisset, quod cupiebat, habuisset. Itaque ne ea quæ bona sunt præproperè petas. Erit aliquando tempus cum hoc spectaculo in sempiternum fruaris.

Certè vides quod dixi summam fuisse extasim, revelationem omnium sublimissimam ac divinissimam. Sic Sponsa introducta in cellam vinariam: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore languo.* 1. Cor. 16. *Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema; Maranatha.* S. Clemens. Sit anathema usque ad adventum Domini. S. Anselmus, Si prior adventus non fuerit utilis, sit ei ad damnationem secundus mox futurus. Finis Transfigurationis solus **JESUS**. Amen.

FERIA SECUNDA
DOMINICÆ SECUNDÆ,
IN QUADRAGESIMA.
CONCIO PRIMA;

Exponitur hæc sententia per varias propositiones.

In peccato vestro moriemini. Joan. 8.

MIRA est peccati, & mortis conjunctio, ut de uno dici nihil possit, quin de alio moriatur sermo: Ita ab initio mundi prima mortis comminatio fuit ratione peccati: Unde Apostolus Rom. 5. *Per unum hominem, peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatū*